

“การทำความเห็นให้ตรง”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วิชัย กัมมสุทโธ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๒ (เช้า)

จริงๆที่นี้ นะ เขามาปักหมุดออกโฉนดวันมาฆบูชา (๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑) พอคิดมาสร้างวัดปีที่แล้ว มกราฯมาถมดิน กุมภาพันธ์เขาก็มาปักหมุดออกโฉนด วันมาฆะฯพอดี พระซีไม่ค่อยเห็น ซีไม่ค่อยเห็น มีด มีด ไม่รู้ว่าวันมาฆะฯคือวันอะไร ไม่รู้ว่าวันมาฆะฯคือวันอะไร เพราะอะไร เพราะด้อยต่อการศึกษา ไม่สนใจที่จะศึกษา เขาเรียกว่าศึกษา ๓ ศึกษาแปลว่าการศึกษา อาชีพนักบวชนี้ต้องศึกษาในศีล อธิศีลศึกษา อธิจิตตศึกษา อธิปัญญาศึกษา ศีลนั่นเรื่องของระเบียบวินัยนะ ข้อวัตรปฏิบัติทั้งหลาย อันนี้ภายนอก ภายในคือการทำให้หนึ่ง ให้มีความปกติตนเอง ไม่จะไปผิดโทษทั้งหลาย เขาเรียกอริยกัณฑ์ศีล ศีลของพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโสดาฯขึ้น อธิจิตตศึกษา ศึกษาตัวจิตยั้งคือตัวสมาธินั่นเอง อธิปัญญาศึกษา ศึกษาถึงตัวปัญญา วันมาฆะฯนี้เป็นวันที่พระสงฆ์ ๑,๒๕๐ รูปมาประชุมโดยมิได้นัดหมาย พระพุทธเจ้าไม่ได้ติกลงตีฆ้องเรียกประชุม แต่ทุกองค์เขามาเอง อย่างน้อยๆในศาสนาอันหนึ่งของพระพุทธเจ้า พระองค์หนึ่ง จะต้องมีการประชุมกันอย่างนี้ครั้งหนึ่ง จะต้องมี ๑ ครั้งเป็นอย่างน้อย นี้พระสงฆ์ที่มาประชุมล้วนเป็นพระอรหันต์ นี้ล้วนแต่เป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา คือผู้ที่ท่านบวชให้เองหมด ไม่มีสาวกบวชกันเอง เป็นวันที่วันเพ็ญเดือน ๓ ทำไมเพ็ญเดือน ๓ ภูมิเพ็ญนี้พระจันทร์เต็มดวง ๑๕ ค่ำนี้วันเพ็ญ เต็มดวงนี้คือความสว่าง ตัวปัญญานั่นเอง ไม่มีมืด เดือน ๓ นะคืออะไร สมบูรณ์ด้วยศึกษา ๓ และศีลสมาธิปัญญา ภูมิเพ็ญนี้ทำไมไม่วันเพ็ญเดือน ๖ เดือน ๕ เดือน ๔ เดือน ๒ เดือน ๑ หรือ ไม่เคยได้ยินหรือกระฉันทุคแบบนี้เคยได้ยินไหม เดือนทำไม่ต้องเดือน ๓ เป็นวันที่พระพุทธเจ้าแสดงโอวาทปาติโมกข์ โอวาทปาติโมกข์ไม่ใช่แค่ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตให้ผ่องใสนะ ยังพูดถึงเรื่องขันติ ยังพูดถึงการไม่กล่าวร้ายไม่ทำลายกัน อานุปะวาโท อานุก็เห็นว่าอะนะคือไม่ วาทะไม่มีวาทะ เขาไม่ให้มีวาทะนะ อานุปะมาโต ฆาตะก็คือฆ่า ไม่ทำร้ายเบียดเบียนกัน นี้ให้มีขันติคือความอดทน ท่านบอกแล้วว่า เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทุกๆพระองค์ พระพุทธเจ้าตรัสอย่างนี้นะ ไม่ใช่เฉพาะพระสมณโคดมเรานะ พระพุทธเจ้าในอดีตเมื่อมาแสดง ประชุมจาตุรงคสันนิบาตนี้ก็จะต้องแสดงธรรมอัน

เดียวกันหมด ในอดีตก็จะแสดงมาเหมือนกันหมด อนาคตเวลาที่พระพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้ ก็จะมาแสดงอันเดียวกันอีก เพราะมันเป็นสังขธรรม แล้วพูดถึงพระนิพพานเป็นธรรมที่ขวยยิ่ง พระพุทธเจ้าทุกพระองค์สรรเสริญพระนิพพาน นี้เพราะฉะนั้นนี้ นี้ถ้าดูอีกอย่างหนึ่ง เวลาเขาจัดสร้างโบสถ์ขึ้นมาเสร็จ เขาต้องขอพระราชทานวิสุงคามฯ นี้ ท่านพระราชทานวิสุงคามสีมาจากในหลวง เมื่อพระราชทานแล้ว จะทำการผูกสีมาเป็นที่ทำสังฆกรรม จะต้องสวดก่อนก่อน สวดตอนนี้พระจะต้องยืนในหัตถบาสนะ ให้คลุมพื้นที่ที่พระราชทานทั้งหมด แล้วก็สวดตอน เมื่อสวดตอนเสร็จแล้วก็ค่อยสวดผูกสีมาได้ การที่พระมาขืนนี้เขาต้องยืนคลุมพื้นที่นี้ในหัตถบาสนะในหนึ่งศอกหนึ่ง นี้ความหมายเป็นอย่างนั้น อันนี้เหมือนกัน เขามาปักหมุดวันมาฆบูชา เหมือนวัดถ้ำยายปริกณะ ซื่ออาจจะจำได้ พอพระราชทานวิสุงคามฯนายอำเภอต้องมาปักหมุดใหม่ ทำพิธีปักหมุดใหม่ เมื่อทำพิธีปักหมุดเสร็จแล้ว ก็ทำพิธีสวดพระมาสวดตอนใช้ใหม่ ต้องยืนอยู่ในหัตถบาสนะเป็นร้อยรูปเลยใช้ใหม่ แล้วก็ต้องให้ครบพื้นที่ ย้ายไปยืนให้ครบพื้นที่หมด ถ้ามีพระพันรูปหรือหมื่นรูปไปยืนพอทีเดียวก็ทำครั้งเดียว ถ้าไม่พอก็ต้องขยับไปให้ครบพื้นที่ เหมือนตาหมากรุกนี้ อันนี้เหมือนกัน เขามาปักหมุดวันมาฆบูชานี้ แสดงว่าอานุภาพพระสงฆ์นี้เขามาปักหมุด เขามาบอกสถานที่นี้เป็นเขตสงฆ์แล้วรู้ใหม่ อันนี้โดยธรรม หือ ไม่ใช่โดยสมมติโลกนะ สมมติโลกให้ยอมสร้าง สมมติโลกโดยการสร้างขึ้นมา ให้สร้างวัดขึ้นมา อันนี้โดยธรรม ถึงว่าวัดสี่ห้าหมื่นวัดในประเทศไทยนี้ มีวัดไหนมาออกโฉนดวันมาฆะฯ หายากนะ เคยได้ยืนใหม่ หือ เป็นเองของเขา นั่นละอานุภาพพระสงฆ์ นี้คือเขตสงฆ์แล้วนี้ พื้นที่นี้เป็นเขตสงฆ์แล้วนะ โดยธรรมนะ แล้วเขาก็มาบอกโดยธรรมนั่นเอง เขามาบอกเองว่า เราต้องเดินตามโอวาทปาติโมกข์ เดินตามพุทธพจน์ที่พระองค์ได้ตรัสไว้ได้ประชุมสงฆ์ เท่ากับเขามาประชุมสงฆ์ตรงนี้ นี้เป็นเชื้อสายของพระอริยเจ้า เป็นเชื้อสายของท่าน ท่านมาวางเชื้อสายเอาไว้ อานุภาพท่านมาวางเอาไว้หมด เป็นเองเลยนะปักหมุดนี้ ซี่ ๓ รูปอาจจะไม่เห็นแต่ซึ้งเห็นใช้ใหม่ เอ๊ย ซึ้งไม่เห็นนี้ ซึ้งมามีนาฯ ไปงานมีนาฯ มีแต่พระเห็น หือ ไม่รู้หรือว่าเขามาให้เดินทางนี้ ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตให้บริสุทธิ์ แล้วอะนุปะวาโทไม่กล่าวร้าย อันนี้อะไร คิดอะไรต่างๆผิดพลาดหมดเลย ไม่พิจารณาตัวเอง นี้เขาเรียกว่า ทิฏฐุชุกัมม์ ทำความเห็นให้ตรง อันนี้ก็ไม่ต้องแล้วนี้ ไม่ต้องต่อที่เขามาวาง ธรรมชาติเขามาวางหลักให้ ไม่ต้องแล้วนะ ความเห็นไม่ตรงหลัก ความเห็นไม่ตรง แล้วไม่ต้องแล้วจะได้

ธรรมะตรงไหน คำว่าไม่ตรงก็เป็นมิจฉาทิฎฐิ ก็เดินสมุทัยตลอด ผลก็คือทุกข์นั่นเอง
มันเดินสมุทัย ผลก็คือทุกข์ แล้วจะอยู่ไปเพื่ออะไร หรือ อยู่ไปเพื่ออะไร นี่ให้พิจารณา
หยาบมันขึ้นมาพิจารณา นี่แหละเขาเรียกว่า ทิฎฐุชุกัมม์ ทำความเห็นให้ตรง แต่ละเรื่อง
แต่ละราวให้ถูกต้อง เขาบอกทางเดินไว้แล้วนะที่นี้ มันตรงกันเลย ปาวิเวกสิกขาราม
สิกขารามคือไตรสิกขานั้นเอง หรือ ตรงกันหมดเลยนะ ธรรมชาติมันบอกไว้หมดแล้ว
เราจะเดินตามท่านมาบอกไว้ใหม่ละ ท่านมาชี้แนะแล้วนะ อานุภาพพระสงฆ์มาชี้แนะ
แล้วนะ ไม่มีหรือกนะวัดไหนจะมาปักหมุดออกโฉนดวันมาฆะฯนี้หน่อยนะ ถ้าเจาะจง
ไปเรียกเขาหรือหาเงินไปจ้างเขา นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ อันนี้มาเองนะ เลื่อนตั้ง ๓ ครั้ง
บังคับให้มาตรงวันมาฆะฯนั่นละ รอยพระพุทธรูปบาทก็มา พระบรมสารีริกธาตุพระ
อรหันตธาตุมาหมด มันไม่ได้ไปหาเลยละ แล้วทำไมไม่มีจิตสำนึกนะ มีแต่คิดฟุ้งซ่าน
เชื่ออะไรความคิดนะ ความคิดนะถ้าคิดผิดนี่เขาเรียกว่าเห็นผิดนะ ความเห็นนั้นไม่ตรง
แล้วนะ ถ้าคิดถูกเห็นถูกนั่นละค่อยตามมันได้ ต้องอยู่ปัจจุบัน เมื่อปัจจุบันอยู่ที่นี้แล้ว
จะอยู่อย่างไรที่จะสร้างประโยชน์ตนประโยชน์ท่านต่างหาก ไม่ใช่อยู่เพื่อจะทำลายตน
ทำลายท่าน มันผิดนะ นี่ละความเห็นไม่ตรง เป็นความเห็นที่ผิด มันมาหลอกตัวเอง
ให้ทิฎฐิมานะขึ้นนะ หรือ มันร้ายทั้งนั้นละ มันหลอกทั้งนั้นนะ ถ้ามีทิฎฐิมานะไม่ถูก
ทั้งนั้นนะ จะมาอ้างทำศิขนาคไหนวิเศษขนาดไหน ถ้าทิฎฐิมานะขึ้นก็ไม่ใช่ เหมือนเขา
นั่งเรือบิน นั่งรถยนต์ นั่งอะไร คุณนั่งเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะคนนั่งเรือบินก็
อาจจะเหิมเกริมว่าฉันได้นั่งเรือบิน มึงได้นั่งแค่สามล้อ เป็นทิฎฐิมานะ เพราะนั่นคำว่า
คุณนั่งเหมือนกันก็เลยไม่เห็นอกกัน ก็เลยไม่มีมานะ ไอ้คนนั่งสามล้อก็อาจจะน้อยเนื้อต่ำ
ใจ กูไม่ได้นั่งเรือบิน มันก็เลยเป็นทิฎฐิมานะอันหนึ่ง เป็นการน้อยเนื้อต่ำใจอันหนึ่ง
เป็นโทษะอันหนึ่ง ก็คุณนั่งเหมือนกัน มันก็เลยไม่มีโทษะ ไม่มีมานะ ที่นี้แม่ชีนะไปนั่ง
อยู่บนโต๊ะกลมสูงๆเหนือพระอีก หลวงพ่อท่านเตือน ไม่รู้จักที่นั่ง ไม่เหมาะสม มัน
บอกว่าคุณนั่งเหมือนกัน นี่อะไรคืออะไร เขาใช้เพื่อลดทิฎฐิมานะ แต่นี่มันใช้เพื่อเพิ่ม
มานะ ตีตนเสมอท่าน เขาเรียกอุปกิเลส ๑๖ นี่ละความไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง ตีตนเสมอท่าน
ยกตนข่มท่าน นี่คุณนั่งเหมือนกันนะ จะพูดอย่างไรก็เพื่อมานะเกิดแล้วผิดหมด มันผิด
ตั้งแต่คิดแล้ว ตั้งแต่(ความ)เห็นแล้ว นี่ละความเห็นไม่ตรง นี่ลักษณะความเห็นไม่ตรง
เอามาใช้เพื่อเพิ่มมานะ เพราะนั่นจะมาอ้างเรื่องนั้นเรื่องนี้แล้วทิฎฐิมานะโทษะโลกโทษะ
หลงเกิด แล้วบอกว่าอันนั้นดีกว่าอันนี้ ผิดหมดนะ นี่มันให้หลักเดือนสติแก่นี้ คนมี

ปัญญาแค่นี้จะรู้เลยใช่ไหม มันคิดผิดแล้วนั่นนะ คิดผิดก็คือเห็นผิดนั่นเอง เห็นผิดก็คือ การทำความเห็นไม่ตรงนั่นเอง การทำความเห็นให้ตรงเป็นกรรมอันหนึ่ง เป็นกุศล กรรม เป็นบุญกุศล พระพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ เท่ากับเราอะไร เท่ากับเราเดินอะไร สัพพะปาปัสสะ กะระณัง ทำบาปทั้งปวง ตรงกันข้ามพระพุทธเจ้าสอนแล้วนะ หือ กุ สะลัสสุปะสัมปะทา ทำกุศลให้ถึงพร้อม อันนี้ไม่ใช่ อันนี้เป็นอะกุสะลัสสุปะสัมปะทา ทำอกุศลให้ถึงพร้อม นี่ความเห็นไม่ตรงมันไปอย่างนี้เลย ตรงข้ามพระพุทธเจ้าสอนเลย นะเป็นมารแล้วนะ คิดให้ดีนะ ไปพิจารณาให้ดี นี่ละการทำความเห็นไม่ตรงมันมีโทษ ขนาดไหน แล้วยังจะมาคิดด้วยทวิภูฏิมานะ ตัวมึงตัวกูคนนั้นคนนี้อยู่ มันถูกใหม่ละ มัน ถูกใหม่ มันเดินตามรอยที่พระพุทธเจ้าสอนใหม่ ให้ละการกระทำที่เป็นบาปทั้งปวง มันแปลตามศัพท์เลยนะ อะกะระณัง อะกะระณังคือการไม่กระทำ ก็คือให้ละการ กระทำที่เป็นบาปทั้งปวง ทำกุศลให้ถึงพร้อม คำว่ากุศลนี่คือความฉลาดนะ ฉลาดนะ กุศลนี่คือความฉลาดคือตัวปัญญานะ รู้ใหม่ กุสะลันนี่คือตัวกุศล นั่นคือตัวปัญญา บาง คนเขาเลยเรียกว่า แยกบุญกับกุศลคนละอย่างกัน เข้าใจใหม่ บางคนเขาแยกออกไปอีก ฉะนั้นไม่อยากแยกมันหรือมันจะยุ่งยาก พุคให้ฟังคำว่ากุศลนะ คือทำความฉลาดให้ถึง พร้อมนั่นเอง เมื่อฉลาดใจมันฉลาดเป็นสัมมาทวิภูฏิ เป็นความเห็นที่ถูกต้องแล้ว เป็นตั้ง ตนไว้ถูกต้องแล้ว กายวาจาที่ถูกต้องไปด้วย เพราะกายวาจากรรมมาจากมโนกรรม นี่แค่นี้ รู้ตัวใหม่ รู้โทษตัวเองใหม่ ถ้าไม่แก้ความเห็นตัวนี้เท่ากับโทษนี้ติดไปจนตาย สลัด อย่างไม่รู้ไม่ออก วิธีสลัดออกได้อย่างเดียวคือต้องแก้ความเห็นเราให้เป็นความเห็นถูก เหมือนนายฉันทนะ พระพุทธเจ้าให้พระอนันท์ลงพรหมทัณฑ์เลย สงฆ์ไม่เกี่ยวข้อง ไม่ เกี่ยวข้องก็คือเขาไม่เกี่ยวข้องกับสงฆ์แล้ว เหมือนไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธแล้วนี่ สลบลเลยนะนายฉันทนะ ฟันขึ้นมาสำนักตัวเองมาประพฤติปฏิบัติจนสำเร็จเป็นพระ อรหันต์ เมื่อสำเร็จเป็นพระอรหันต์ มาขอพระอนันท์งดพรหมทัณฑ์ พระอนันท์บอก ว่าพรหมทัณฑ์นั้น งดไปโดยอัตโนมัติเมื่อจิตของท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เข้าใจยัง ละ มันมีตัวอย่าง อันนี้เหมือนกัน จะออกจากโทษตัวนี้ได้มีแต่ต้องแก้ความเห็นตัวเอง ใหม่หมดเลย ถ้าไม่แก้ตัวนี้ ไม่มีทางไปเลยละจะบอกเอ็งให้ จะไปอยู่ตรงไหนก็ตาม กรรมตัวนี้หนัก นี่ละความไม่แยกกายไม่พิจารณาให้ละเอียดลึกซึ้ง ถึงเหตุถึงผลแต่ละ เรื่อง ให้เห็นถูกต้องในแต่ละเรื่อง เขาเรียกทวิภูฏชุกัมม ทำความเห็นให้ตรง การฟัง เหมือนกัน ฉันทจึงมาอ่านให้ฟังเมื่อวาน ว่า “สุสสุตัง ละกะเต ปัญญัง อัมปะมะตโต วิ

จักขุโณ ผู้ไม่ประมาทฟัง ย่อมฟังด้วยดี วิจัยพิจารณาอรรถธรรมแต่ละประโยคของการฟังนั้น พญฺชนะแต่ละประโยคเข้าไปถึงอรรถ ย่อมเป็นลาภคือปัญญานั่นเอง ย่อมได้ลาภคือปัญญา” เขาก็เลยแปลว่าย่อมเกิดปัญญา ย่อมได้ปัญญา นี้อรรถพญฺชนะ วิจักขุโณก็คือวิจัยแต่ละขณะ พิจารณาแต่ละอรรถธรรมแต่ละคำ นี้จะบอกให้ ผู้ไม่ประมาทก็ต้องมีสติ คำว่าฟังด้วยดีคือฟังอะไร ๑) การฟังนั้นต้องฟังด้วยสติ ฟังด้วยสติยังไม่พอนะ มันจะขยายความให้อีกนะ ต้องฟังด้วยความเห็นที่ถูกต้องด้วย ตั้งตนไว้ถูกต้อง การฟังนั้นละตามความเห็นที่ถูกต้องคืออะไร ก็ต้องตั้งว่าเราจะฟังเอาประโยชน์ ไม่ฟังเอาโทษ นี่ก็ความเห็นที่ตั้งไว้ถูกต้อง สติตัวนั้นจึงจะทำงานตามหน้าที่ เพราะสตินั้นนะมันมี เขาเรียกว่า มิจาสติกับสัมมาสตินะ ถ้าฟังระลึกไปตามสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เอาสิ่งที่ไม่ถูกต้องเป็นมิจาสติ ระลึกไปตามถูกต้องเป็นประโยชน์เป็นสัมมาสติ สัมมาสติจะต้องกอบด้วยสัมมาทิฏฐิคือตัวปัญญา จะบอกให้ เพราะนั่นการตั้งความเห็นไว้ตรง ทิฏฐุชุกัมมคือเราจะฟังเอาประโยชน์ไม่ฟังเอาโทษ ฟังเอาแต่แง่ประโยชน์ แง่โทษเราไม่เอา สติมันจะทำงาน การฟังด้วยดีต้องฟังด้วยสติ ด้วยปัญญาคือความเห็นที่ถูกต้อง ด้วยสมาธิคือความตั้งมั่น ตั้งมั่นที่จะฟัง ไม่ใส่ใจเรื่องอื่นแล้ว แม้แต่ตัวที่มันมาแห่ ตัวโทสะตัวหงุดหงิดตัวอะไรขึ้นมาบีบมันจะแห่ พอแห่มันจะหงุดหงิด พอหงุดหงิดมันจะไม่อยากฟัง เป็นไทม์หนุ เคยเป็นไทม์ มันจะไม่อยากฟัง พอมันไม่อยากฟัง อรรถธรรมที่จะวิจัยมัน มันสลัดทิ้งหมดแล้ว มันไม่เอา ปัญญาจึงไม่เกิด จะต้องควบคุมจิตสมาธิตั้งมั่นเลยจะฟังเลย สลัดทิ้งหมดไอ้ที่เป็นอกุศลธรรมที่จะมาขวาง เขาเรียกว่ามารมันขวาง สลัดทิ้งหมดเลย เพราะนั่นการฟังด้วยดีคำเดี๋ยวนี้นี้ละคือการต้องมีสติสมาธิ มีปัญญาความเห็นที่ถูกต้องในขณะนั้น เมื่อ ๓ ส่วนพร้อมมูลกันแล้วเป็นเหตุปัจจัย สมบูรณ์แล้วก็จะวิจัยอรรถธรรมที่ท่านพูดแต่ละประโยค แต่ละประโยค มันหมายถึงอะไร มันคืออะไร อรรถมันอยู่ตรงไหน เมื่อเห็นตรงนั้นบีบจิตจะเกิดปิติ เกิดขึ้นเมื่อเห็นอย่างนั้น ปิติเกิดขึ้นปัสสัทธิคือความตั้งมั่นจะอยู่ในนั้นตลอดความสงบ ปัสสัทธิคือความสงบจิตจะเกิดขึ้น จะมีแต่พลังอยากจะฟัง สมาธิตั้งมั่น อุเบกขาที่จะตามมา อุเบกขาคือการไม่ยินดียินร้ายในสภาวะธรรมเหล่านั้น เป็นตัวปล่อยวางทั้งหมด จะเกิดขึ้น เพราะนั่นสัมโพชฌงค์จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติขณะจิตนั้นเลย เหตุที่จะทำให้สัมโพชฌงค์เกิดขึ้นได้ขณะนั้น ก็ฉันบอกแล้ว ต้องฟังด้วยดี ด้วยสติสมาธิความตั้งมั่น ความตั้งตนไว้ชอบอีกคือปัญญา ๓ ส่วนเข้ามารวมในขณะจิตเดียว

ฟังแต่ละขณะที่เสียงกระทบหู นี้อรรถธรรมมันจึงจะเกิด แล้วจะเข้าใจสิ่งที่ท่านพูด อรรถมันอยู่ตรงไหน เนื้อหามันอยู่ตรงไหน เราไม่เข้าใจจุดไหน เรายังหลงหลงจุดไหน มันจะค่อยๆเห็นแล้วจะสว่างขึ้นสว่างขึ้น แล้วมันจะค่อยหลุดออกหลุดออกไป เหมือน ฟ้านี้ถูกซักใส่ซักไป ตรงไหนสกปรกซักไปมันจะขาวขึ้นขาวขึ้นตลอด จิตเหมือนกัน เหมือนฟ้านี้ ถูกซักไปซักไปมันจะสะอาดขึ้นสะอาดขึ้น ด้วยการตั้งตนไว้ถูกต้อง ทำ ความเห็นให้ตรง นี้แค่วิธีการฟังมันต่างกันนะ ผลงานต่างกันไหม คนฟังด้วยโทสะมัน ไม่เอาเลยใช่ไหม กับคนฟังด้วยจะเอาประโยชน์ไม่เอาโทษนะต่างกันไหม โยมว่าต่าง ใหม ฉันฟังมาอย่างนี้ฉันจึงมาสอนได้ ฉันไม่ได้พูดแต่ปากนะ ฉันทำมาแล้วนะ หือ ไม่นั้นหลวงปู่เทศก์จะบอกหรือ หมออ่านหนังสือของอาตมาได้เรื่อง ก็เหมือนการฟัง นั้นเอง ฉันอ่านแต่ละประโยคก็เหมือนการฟัง มันจึงอ่านได้ประโยชน์ตลอด เพราะมัน ไม่เอาโทษ คนอ่านไม่เป็นเป็นโทษนะ อ่านหนังสือไม่เป็นเป็นโทษนะ มันไม่รู้หรือก อ่านไม่ออก เพราะอะไร เพราะไม่มีสติไม่มีสมาธิในการฟัง ไม่มีความคิดเห็นที่ถูกต้องว่า เราจะฟังเอาประโยชน์ ความเห็นที่ตรง ว่าเราจะฟังเอาประโยชน์ เราไม่ฟังเอาโทษ เรา ฟังเพื่อจะเอามาพัฒนาปรับปรุงตัวเรา ไม่ว่าใครพูด เด็กพูด เราก็เอามาปรับปรุงเราได้ ดันไม้พูดเราก็เอามาปรับปรุงได้ นั่นท่านพุทธทาสจึงบอกดันไม้พูดได้นะ หือ ดินมันก็ เอามาปรับปรุงตัวเราได้น้ำก็เอามาปรับปรุงตัวเราได้นั่นเองจะอาบน้ำทำไม นั่นละ น้ำมาปรับปรุงให้สะอาดใหม่ ใสใหม่ นี่แค่นี้เห็นไหมละ นี่ละความอ่อนค้อยของ สติปัญญา ไม่รู้จักการฟังที่เป็นประโยชน์ ฟังเอาโทษ นี่ฉันจึงบอก จึงทำตรงข้ามกับ พุทธพจน์หมด แล้วก็ชอบไปนิินทาว่าร้ายคนอื่นเขา คนนั้นดีไม่ดีอะนุปะวาโท เดิน ตรงข้ามพระพุทธเจ้าสอนหมดเลย นี่แล้วมันกรรมตัวนี้มันจะไปไหน ก็นรกนะสิ ใส ใหม ก็เลยเท่ากับไม่เคารพพระพุทธเจ้า ไม่เคารพพระธรรม ไม่เคารพพระอริยสงฆ์ ไม่ เคารพต่อการศึกษา ไม่เคารพต่อความไม่ประมาท ไม่เคารพต่อการปฏิบัติสังฆาร การฟัง เอาประโยชน์ไม่เอาประโยชน์ นี่เท่ากับปฏิบัติสังฆารนั้นไม่เคารพแล้ว มันเสียหมดเลย เหตุแห่งความเสื่อม ไม่ใช่เหตุแห่งความเจริญ นี่ฉันจึงมาพูดให้ฟังวันนี้ รู้ไหมว่าเขาให้ เดินอย่างไร นี่โอวาทปาติโมกข์รู้ไหม วันมาฆะฯเขามาปักหมุด ที่นี้เขาให้เดินอย่างไรรู้ ใหม แล้วทำไมเขาจึงมาปักหมุดวันมาฆะฯ หือ รู้ไหม ไม่เห็นหรือ มืด คนเขารอรับ แสงสว่างยังเยอะนะที่นี้ เพียงแต่เขาไม่มีโอกาส หือ นี่มาบอกเราอีก ว่าต้องพูดอย่าง นั้นอย่างนี้อีก มันจะไม่เห็นเลย ไม่เห็นตรงไหน รู้ไหมว่าข้างนอกนี่บังคับไม่ได้ ตัวเรา

ก็บังคับไม่ได้ ให้แก่เจ็บตายไปก็บังคับไม่ได้ ไม่ให้แก่เจ็บตายก็ไม่ได้ใช่ไหม ความ
บังคับไม่ได้ นั่นละคือตัวอนัตตา ตัวอนิจจัง ไม่เอาไปใส่ใจ เอาใส่ใจแต่ตามใจฉัน ฉัน
อยากฟังอย่างนี้ ฉันอยากให้คุณกับฉันอย่างนี้ แล้วตัวเองทำเหตุมันเป็นอะไร มันมีเหตุ
ที่หนักๆต้องให้คุณหนักๆทั้งนั้นเลย คืออะไร นี่ไม่พิจารณาตนไม่ดูตัวเอง ฉันจึงมาพูด
ให้ฟัง ไม่นั่นมันยังไม่ยอมลง แก่ใจชะตาเห็นทั้งหมด ไม่นั่นไม่มีทางไป นี่ละเขา
เรียกว่าทิฏฐุชุกัมม์ ทำความเห็นให้ตรง ทิฏฐุชุกัมม์ใหม่ การทำความเห็นให้ตรงตรง
ใหม่ ไม่ตรงนี่ละมันจึงเป็นกรรมไง มันจึงขัดเคืองตลอดใจ ศรัทธามันจึงไม่มีใจ บอก
ไม่ศรัทธาท่านหรอก แล้วจะมาอยู่กับฉันทำไม ไม่ใช่ศรัทธาฉันนะ ฟังอรรถธรรมที่
ท่านพูดแต่ละประโยคมันมีเหตุมีผลใหม่ เหตุผลนั่นละคือศรัทธาในเหตุผลนะ ไม่ใช่
ศรัทธาฉันนะ ศรัทธาในธรรมนั่นเองละ อันนี้ยังผิดเลยนะมันหลอกทั้งนั้นเลย เมื่อ
ศรัทธาในเหตุผลมันปฏิบัติแล้วมันจริง มันจึงศรัทธาท่านตามมา บุคคลกับธรรมมันคู่
กันไป มันแยกกันไม่ได้หรอก เหมือนประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน มันแยกกันไม่ได้
หรอกจะบอกให้ เพราะมันอาศัยบุคคลคือโดยสมมติว่าบุคคล ชาตินี้ถูกแผ่ออกไป
ต่างหาก หือ คิดผิด พอขัดเคืองฉันไม่ฟังแล้ว จริงๆขัดเคืองยิ่งต้องฟัง ต้องตั้งสติ
รวบรวมฟังเลย เพราะการขัดเคืองเป็นอกุศลจิต การตั้งสติมุ่งฟังเลย ไม่เอาขัดเคืองนั้น
คือการรักษาจิต นั่นคือการเดินมรรค กลับไม่เอาอีกนะ ตามมาร จึงบอกเมื่อวาน พุทธ
ภาษิต “อย่าลุ่มอนาจโทสะ อย่าลุ่มอนาจความโกรธ” พระพุทธเจ้าตรัสไว้เชิงเห็นใหม่
พุทธพจน์นะ นี่มันลุ่มอนาจความโกรธเห็นใหม่ ตามความโกรธไปเห็นใหม่ แล้วเป็น
สิ่งที่ถูกต้องใหม่ ฉันไม่ฟังคนชอบว่าอาจารย์ว่าฉัน ฉันจึงพูดให้ฟัง คำว่าว่า คำว่า
คำหาญ คำว่าประจาน อย่าเอามาใช้ที่นี้ให้ลบบทจากพจนานุกรม รู้ใหม่ทำไมถึงฉันจึง
พูดประโยคนี้ เพราะถ้าเราคิดว่า ท่านว่าเรา ท่านคำหาญเรา ท่านประจานเรา โทสะเกิด
ใหม่ มีตัวตนเข้าใหม่ นี่ข้อที่ ๑ นะ นี่ฉันแยกอรรถธรรมให้ฟังนะ ไม่มีใครแยกขนาดนี้
หรอก ข้อที่ ๒ ที่ฉันพูดทั้งหมด ฉันไม่มีเจตนาจะว่า จะคำหาญ จะประจาน สิ่งที่เอ็งคิด
มันจึงไม่ตรง ความเห็นนี่จึงไม่ตรงต่อความจริงกับที่ท่านพูด ที่ฉันพูดให้ฟัง พูดเพื่อให้
รู้จุดบกพร่อง พูดถึงลักษณะของโมหะเป็นอย่างไร ที่เราหลงมันไปแล้วมันเป็นอย่างไร
ไอ้โมหะตัวนี้ ลักษณะมันเป็นอย่างไร เหมือนเราเข้าใจลักษณะโมหะ เข้าใจลักษณะ
ของสติปัญญา เราจะรู้ว่าเราจะเดินทางไหน เหมือนเรารู้ทั้ง ๒ ทางแล้วเรารู้มัชฌิมา
มันอยู่ตรงไหน เข้าใจยัง ถ้าเราไม่รู้มันก็ต้องหลงไปส่วนใดส่วนหนึ่งแน่นอน ใช่ไหม

ถ้าเราไม่รู้ผิดก็ต้องหลงทำผิด ถูกไหม นี่คือนั่นที่เขาพูดลักษณะของโมหะให้ฟัง แต่เราไปยึดโมหะเป็นของกุฎแก้วไข่มุก เลยขัดเคืองตลอด ฐานะโมหะไม่ใช่ของเรานะ มันอาศัยขั้น ๕ เกิด ขั้น ๕ ก็เป็นกลางมันบอกอยู่แล้ว เป็นกลางมันก็ไม่ใช่ของเรา โมหะใช้ก็ไม่ใช่ของเรา สติปัญญาใช้ก็ไม่ใช่ของเราอีก ความรู้ความเห็นนั้นก็ไม่ใช่ของเราอีก เป็นของกลางหมด เพราะขั้น ๕ มันเป็นกลาง แค่นี้จะหลุดเลยนะ ฉันแยกให้ฟังหมดเลยอรรถธรรม ไม่เอา กล่าวโทษมันแล้วนะ ว่าฉันว่า ฉันดำหนิ ฉันประจาน นี่เท่ากับกล่าวโทษมันแล้วนะ กรรมตัวนี้จึงติดตลอด ไม่หลุดหรอก ฉันจึงมีเมตตาแก่ให้อีกว่า ฉันไม่ได้พูดนะ ฉันไม่ได้ดำหนิ ฉันไม่ได้ว่า ฉันไม่ได้ประจาน คนมองถึงอรรถธรรมข้อนี้ไม่ออกนะ มองไม่ออกเลยนะ เหมือนหลวงพ่อนี้ท่านไม่ได้ดำหนิฉัน ไม่ได้ประจานฉัน ไม่ได้อะไรฉัน ท่านแนะนำ ฉันมองเลยว่าท่านสอนฉัน ฉันก็เลยไม่มีโทษท่านสักที เพราะฉันมองตรงกับที่ท่านพูด นี่ละความเห็นที่ตรง เข้าใจยัง การทำความเข้าใจให้ตรง อันนี้เจตนาฉัน ฉันเจตนาจะแนะนำให้ผู้รู้ลักษณะโมหะ ที่มันผลอมันผิดพลาดไป แต่หาว่าฉันว่า ฉันดำหนิ ฉันประจาน เพราะอะไร ก็เพราะมีความเป็นตัวตนในการฟังไข่มุก ไม่ฟังเอาประโยชน์ ฟังเอาโทษไข่มุก ถูกไหม ความเห็นนั้นไม่ตรงแล้วนะ นี่ละการทำความเข้าใจไม่ตรง มันก็เลยเป็นมิจฉาทิฎฐิ เป็นการเดินสมุทร ไม่ได้เดินมรรค เดินมรรคต้องเดินด้วยสัมมาทิฎฐิ ไข่มุกมรรค ๘ ขึ้นด้วยสัมมาทิฎฐิไข่มุก ผลก็คือพ้นทุกข์ไข่มุก ถ้าเดินด้วยสมุทร ผลก็คือทุกข์ไข่มุก มันจึงทุกข์ใจ ที่ทุกข์อยู่นะมันแสดงยืนยันสังขธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนนะ ที่มันทุกข์อยู่ทุกครั้งนะมันแสดงนะว่ามันเดินด้วยสมุทร ผลทุกข์ สิ่งที่ท่านตรัสไว้ถูกต้อง เขาจึงเรียกว่าอริยสังข คือความจริงใจ ไม่ใช่อยู่กับคนนี่คือถูก อยู่กับคนนี่ไม่ถูก มันก็ไม่ใช่สังขจะไข่มุก คือความจริง นี่อยู่กับใครก็ถูกหมด เป็นอย่างเดียวกันหมด นั่นละจึงเรียกว่าอริยสังข คือความจริง เขาบอกประเสริฐด้วยนะ อริยะคือประเสริฐ ความจริงอันประเสริฐ ๔ อย่าง ทุกข์สมุทรเขาก็บอกเป็นความจริงอันประเสริฐ เห็นไหมเขาไม่ได้รังเกียจนะ นิโรธะมรรคเขาก็บอกว่าเป็นความจริงอันประเสริฐ เพราะเมื่อเรารู้ทั้ง ๒ ทางแล้ว เราจะรู้ว่าเราจะเดินทางไหน เข้าใจยังที่นี่ นี่พูดให้เอ็งฟังซัดๆซะ แก่ความเห็นให้หมดนะ วางความเห็นให้หมดเลย ฉันจึงเตือนไว้แล้ว เวลาฟังเมื่อไหร่อย่าโทษๆ เพราะว่าอะไร สติปัญญาคนฟังนี่นะ ก็เหมือนคนโง่ไม่เห็นอรรถไข่มุก ไม่เห็นอรรถธรรมสิ่งที่เราถ่ายออกไปบ๊ีบ ตัวเองพูดกับเขาบ๊ีบ เท่ากับถ่ายอวิชาให้เขาตลอด สร้างกรรมแล้วนะ

สร้างกรรมแล้วนะ ทำให้จิตคนอื่นเขาคง จิตเราก็จะตกด้วย กรรมตัวนี้จะย้อนกลับ
ตลอด นี่มันจะไม่เห็นเลย นี่ฉันพูดให้ฟัง แยกแยะอรรถธรรมให้หมดแล้วนะ ถ้าฟังให้
ดี ผู้ไม่ประมาท เขาเรียกผู้ไม่ประมาท ฟังด้วยดี พินิจพิจารณาวิจัยแต่ละขณะ ย่อมได้
ปัญญา ท่านพูดไว้แล้ว ปัญญาเกิดจากการฟัง ปัญญาพวกนี้บางทีไปเดินจงกรมนั่ง
สมาธินี้ ๑๐ ปีค่อยเกิดแค่นี้จะบอกให้ ไม่ใช่ว่าเกิดง่ายนะ เพราะนั่นภาคปฏิบัติ การ
ฟังเขาจึงถือว่าเป็นภาคปฏิบัติที่สำคัญที่สุดเลย เพราะไปได้เร็วมาก พอมันแก้ความเห็น
ตรงนี้ผิด ความเห็นผิดตรงนี้ออกปั๊บ แก่ตรงนั้นออกปั๊บ มันจะค่อยก้าว ก้าวออก ไอ้ที่
บังมันไม่มีแล้วนี่ พอบังไม่มีมันจะทำถูกแล้วนะ พอทำถูก ตัวกรรมที่ทำถูกนั้นละ
เท่ากับเดินมรรคตลอด ถ้าความเห็นผิดมันกั้นอยู่ เท่ากับเดินสมุทัยตลอด มันก็เลยเน้น
ซ้ำไป เพราะนั่นภาคปฏิบัติเขาจึงส่งไปเรื่อย พอความเห็นตรงนี้ถูกปั๊บ เห็นแง่ที่ถูกต้อง
เห็นแง่ที่ถูก เห็นแง่ที่ถูก มันจะส่งๆส่งไป พอถึงจุดนี้ปั๊บมันทะลุเลย นี่ละที่
เขาอยู่กับครูบาอาจารย์ ประโยชน์อยู่ตรงนี้นะ ไม่ได้มีประโยชน์อยู่ตรงอื่น ที่นี้ไม่เอา
มาด้าน ฉันจึงว่าไม่รู้จะอยู่ไปทำไม ถ้าไม่มีคนอื่นฉันไม่พูดหรอกนะ พูดเพื่อคนอื่นนะ
เพราะมันไม่เอาก็ให้มันไม่เอา คนอื่นยังอยากได้อยู่ ก็พูดให้คนเอาฟัง นี่ละฉันพูดให้ฟัง
กรรมตรงนี้แก้ไข จะแก้ก็ต้องมุ่งแล้วละ แก้ความเห็นตัวเองซะ ถ้าไม่แก้ กรรมนี้ติด
เอ็งจนตาย บอกเอ็งแค่นี้ ค่อยๆไปเถอะ สติก็ไม่มี ปัจจุบันขณะจะล้างด้วยล้างขามก็
ต้องมีสติ จะทำอะไรก็ให้มีสติ ต้องทำต้องอยู่ตรงมือตรงเท้าเอ็ง ค่อยๆทำวิจัยมันสิ
เหตุผลมันเรียบร้อยไหม เตือนสติตัวเองสิ นี่ละตนเตือนตนนะ ด้วยตนเองนะ นี่เขา
ชี้แนะขุมทรัพย์ให้แล้วนะ เขาชี้แนะจุดบกพร่องให้แล้ว เราไม่มีสติในการทำแต่ละขณะ
นี่ละเขาเรียกวิจักษณ์ใจ วิจัยแต่ละขณะของจิตเลยนะ การวิจัยแต่ละขณะของจิตนั้นก็
คือต้องมีสติทุกขณะนะ ไม่มีสติมันไม่มีทางวิจัยได้นะ มันไม่ได้หยิบยกขึ้นมา มันไม่รู้
เข้าใจยัง เพราะนั่นการทำงาน แม้แต่ล้างขามมันสะอาดไม่สะอาด นั่นละมันวิจัย หัด
วิจัยนอกมันวิจัยในอยู่ตลอด นี่ละความหยาบแห่งจิต ความไม่ละเอียดอ่อน จิตไม่
ละเอียด จิตไม่ประณีต เขาจึงเรียกว่ามีอะไรละ มีทั้งหยาบ มีทั้งกลาง มีทั้งประณีต ไซ้
ไหม ในอภิธรรมที่เขาพูดละจิต นั่นนะไอ้อะไร กุสะลาธัมมา อะกุสะลาธัมมา ไปถึง
ไอ้ประณีตังอะไรเห็นไหม มีทั้งจิตหยาบ จิตกลาง จิตละเอียด มันแยกของมันอยู่
กรรมนะ เอ้าเท่านั้นละพูดให้ฟังแค่นี้ พอเข้าใจยัง อย่างนี้นั้นมาขยายการทำความเห็น
ให้ตรงนะ ในแต่ละเรื่องแต่ละเรื่อง.